

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 217/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť SVB Medzijarky, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Bieloruská 64, Bratislava, zastúpeného advokátkou JUDr. Martou Huttovou, Bezekova 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 170/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo SVB Medzijarky, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Bratislava, na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 170/2011 p o r u š e n é b o l i .

2. SVB Medzijarky, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Bratislava, priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť SVB Medzijarky, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Bratislava, trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právnej zástupkyne, JUDr. Marty Huttovej, Bezekova 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 2016 doručená sťažnosť SVB Medzijarky, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, Bieloruská 64, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 170/2011.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 26 Cb 170/2011, a to na strane odporcu. Konanie bolo začaté na základe návrhu podaného 5. augusta 2009. Sťažovateľ uvádzajúc chronologický prehľad procesných úkonov konania dôvodí, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, pretože konanie trvajúce viac ako sedem rokov nebolo dosiaľ ukončené. Podľa jeho názoru súdny spor vedený pred okresným súdom sa „*neprimerane predlžuje*“ a uvedený stav považuje za porušenie svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 170/2011, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia a tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá v liste doručenom ústavnému súdu 31. mája 2017 prezentovala súhlas okresného súdu s upustením od ústneho pojednávania vo veci a uviedla tiež túto argumentáciu: *„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že návrh na vydanie platobného rozkazu bol na tunajší súd podaný dňa 05. 08. 2009. Tunajší súd vo veci koná, i keď v niektorých obdobiach sú úkony vykonávané vo väčších časových odstupoch. Je potrebné však uviesť, že dĺžka konania na tunajšom súde nie je ovplyvnená iba činnosťou súdu, k neprimeranej dĺžke konania prispievajú aj samotné strany sporu (nezaplatenie súdneho poplatku včas, ospravedlnenia na pojednávania, mimosúdne rokovania a z toho vyplývajúce odročovanie pojednávania). Vo veci došlo na základe dodatku k rozvrhu práce tunajšieho súdu k zmene zákonného sudcu z dôvodu odchodu pôvodného zákonného sudcu do dôchodku a spis bol pridelený na rozhodovanie novému zákonnému sudcovi, ktorý vo veci dňa 01. 02. 2017 rozhodol a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 28. 04. 2017.“*

5. Sťažovateľ možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužil, pričom v podaní doručenom ústavnému súdu 13. júna 2017 prezentoval súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Ústavný súd preskúmal obsah na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu a dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Okresnému súdu bola 5. augusta 2009 podaná „*Žaloba o zaplatenie 104.052,30 € s príslušenstvom s návrhom na vydanie platobného rozkazu*“ proti sťažovateľovi.

Okresný súd uznesením z 1. júla 2010 rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa. O odvolaní sťažovateľa podanom proti tomuto uzneseniu rozhodol nadriadený súd, ktorý svojím rozhodnutím z 28. septembra 2011 zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov priznal v plnom rozsahu.

Okresný súd odročil termín pojednávania určený na 7. február 2012, a to na základe žiadosti žalobcu.

Okresný súd odročil termín pojednávania určený na 5. jún 2012, a to z dôvodu neprítomnosti žalobcu.

Okresný súd vykonal 12. septembra 2013 pojednávanie, ktoré bolo na základe žiadostí účastníkov konania odročené pre účel uzavretia mimosúdnej dohody medzi stranami, a to na 5. december 2013. Uvedený termín bol na základe žiadosti účastníkov konania takisto odročený a okresný súd následne vyzval účastníkov konania na oznámenie výsledku mimosúdneho rokovania strán. Strany 19. mája 2014 informovali okresný súd o neúspechu tohto rokovania.

Právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd o zrušenie určeného termínu pojednávania (25. september 2014) z osobných dôvodov, pričom okresný súd tejto žiadosti vyhovel a určil nový termín pojednávania na 6. november 2014.

Okresný súd odročil pojednávanie vykonané 6. novembra 2014, a to z dôvodu neospravedlnenej neprítomnosti žalobcu.

Okresný súd vykonal 26. februára 2015 pojednávanie, ktoré však bolo z dôvodu nedoručenia zásielky žalobcovi odročené na neurčito. Následne bolo pojednávanie vykonané k 15. novembru 2016, pričom bolo tiež odročené, a to pre neprítomnosť žalobcu.

V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa bolo konanie pred okresným súdom ako súdom prvostupňovým ukončené vydaním rozsudku 1. februára 2017, ktorým bol návrh zamietnutý.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

10. Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitost', ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a napokon aj postup konajúceho súdu.

11. Predmetom konania v posudzovanej veci je uplatnený nárok na zaplatenie dlžnej sumy z ceny diela z titulu uzavretej zmluvy o dielo. Ústavný súd konštatuje, že predmet konania by bolo možné hodnotiť po skutkovej stránke ako zložitý vzhľadom na potenciálnu potrebu dokazovania prostredníctvom množstva odborných listinných podkladov, prípadne aj znaleckého posudku. Treba však povedať, že sa uvedený faktor v postupe posudzovaného konania v podstate výrazne neprejavil, pretože okresný súd sa meritórnym prejednávaním veci zaoberal nanajvýš na dvoch termínoch pojednávania, a zbytočné predĺženie konania bolo zapríčinené predovšetkým okolnosťami týkajúcimi sa postupu konajúceho súdu.

12. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd zistil okolnosti signalizujúce narušenie plynulosti konania pričítateľné na vrub sťažovateľovi ako účastníkovi konania. Ide o zbytočné predĺženie konania spôsobené odročením pojednávania, v období od 12. septembra 2013 do 19. mája 2014, a to pre účel rokovania strán o mimosúdnej dohode, ktoré však nebolo úspešné, pretože k uzavretiu predmetnej dohody strany nedospeli. Takisto ide o prípad odročenia určeného termínu pojednávania (25. september 2014) z podnetu právneho zástupcu sťažovateľa.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup konajúceho súdu. Z preskúmania obsahu súdneho spisu vyplynuli pre ústavný súd zistenia, ktoré svedčia jednak o neefektívnom postupe okresného súdu, ako aj jeho pasivite, resp. ničím neodôvodnenej nečinnosti, a oba faktory sa negatívnym spôsobom podpísali na plynulosti postupu posudzovaného konania.

15. Ústavný súd zistil pasivitu v postupe okresného súdu, a to jeho nečinnosť, keď okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Ide o obdobie nečinnosti v celkovom rozsahu približne jedného roka a ôsmich mesiacov počnúc 26. februárom 2015, keď okresný súd vykonal pojednávanie, ktoré však odročil na neurčito z dôvodu nedoručenia zásielky navrhovateľovi. Ďalší termín pojednávania sa uskutočnil až 15. novembra 2016.

16. Ústavný súd ďalej pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na neefektívnosť postupu okresného súdu, ktorá sa prejavila v zmeňujúcom

rozhodnutí nadriadeného súdu v otázke priznania oslobodenia od súdnych poplatkov pre sťažovateľa, ktoré okresný súd sťažovateľovi nepriznal a ktoré rozhodnutie muselo byť korigované druhostupňovým súdom v opravnom konaní. Ako koncentrovaný nemožno hodnotiť ani postup okresného súdu, ktorý na sťažovanie postupu konania zo strany navrhovateľa (opakovaná neprítomnosť navrhovateľa na určených termínoch pojednávania) nereagoval pružne a efektívny postup (vydanie rozsudku pre zmeškanie) zvolil s neprimeraným časovým odstupom.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že v dôsledku popísanej nečinnosti a neefektívneho postupu okresného súdu došlo k zbytočnému predĺženiu súdneho konania a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ žiada ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní pred okresným súdom. Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

19. Ústavný súd tak uzatvára, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu bolo konanie pred okresným súdom ako súdom prvostupňovým ukončené vydaním rozsudku, ústavný súd vo svojom náleze príkaz konať v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy neformuloval.

III.

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil sťažovateľ neprimeranou dĺžkou posudzovaného konania a za primeranú výšku finančného zadosťučinenia považoval sumu 3 000 €.

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu neprimeranú dĺžku posudzovaného konania berúc do úvahy momenty pasívneho prístupu sťažovateľa ako účastníka konania považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku nálezu.

23. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorú vyčíslil sumou 363,79 €. Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2015, ktorá predstavovala sumu 858 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016, a to prevzatie a príprava zastúpenia, ako aj podanie sťažnosti, v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Vychádzajúc z toho za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a k tomu tiež režijný paušál v sume 8,58 €.

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnych služieb vykonaných v roku 2016. Za tieto dva úkony právnej služby predstavuje celková priznaná odmena vrátane režijného paušálu a dane z pridanej hodnoty, ktorej platcom

je právny zástupca sťažovateľa, sumu 363,79 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej ním požadovanej výške 363,79 € (pozri bod 3 výroku nálezu). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

25. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2017